

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛУ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

БАНКАРСКИ СЕКТОР У СРБИЈИ

Извештај за I тромесечје 2016. године

јун, 2016. године

Садржај:

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ.....	3
1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије	3
1.2. Концентрација и конкуренција.....	4
2. ПРОФИТАБИЛНОСТ	6
2.1. Показатељи профитабилности	6
2.2. Структура резултата	8
2.3. Оперативни добитак	10
2.4. Оперативни расходи	11
3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	12
3.1. Ниво и структура	12
3.2. Класификована актива.....	14
3.3. Кредити.....	15
3.3.1. Проблематични кредити.....	17
4.1. Структура извора средстава.....	24
4.2. Депозити	25
4.3. Укупно кредитно задужење банака.....	27
4.4. Обавезе према иностранству	27
4.5. Субординиране обавезе.....	28
5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ.....	30
6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА.....	32
7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА.....	33
8. ДЕВИЗНИ РИЗИК	36
9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ.....	37

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ

1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије¹

Банкарски сектор Србије је на крају марта 2016. године чинило 30 банака са организационом мрежом од 1.718 пословних јединица (12 мање у односу на крај претходног тромесечја) и 24.175 запослених (82 мање у односу на крај претходног тромесечја).

Табела 1.1. Преглед одабраних параметара банкарског сектора Србије

(у млрд РСД, у %)

	Број банака	Актива		Капитал		Мрежа		Запослени	
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Број посл. јединица ¹⁾	Учешће	Број	Учешће
Банке у власништву домаћих лица	7	743	24,4%	142	22,5%	468	27,2%	5.778	23,9%
Државне	6	565	18,5%	88	14,0%	411	23,9%	5.168	21,4%
Приватне	1	178	5,9%	54	8,6%	57	3,3%	610	2,5%
Банке у власништву страних лица	23	2.300	75,6%	488	77,5%	1.250	72,8%	18.397	76,1%
Италија	2	783	25,7%	178	28,3%	246	14,3%	4.184	17,3%
Аустрија	3	459	15,1%	96	15,3%	205	12,0%	3.333	13,8%
Грчка	4	389	12,8%	91	14,4%	290	16,9%	4.393	18,2%
Француска	3	311	10,2%	50	7,9%	213	12,4%	2.564	10,6%
Остали	11	358	11,8%	73	11,5%	296	17,2%	3.923	16,2%
Укупно банкарски сектор	30	3.043	100,0%	630	100,0%	1.718	100,0%	24.175	100,0%

¹⁾ Пословне јединице обухватају све облике делова пословне мреже: централе, филијале, експозитуре, шалтери и друге пословне јединице.

Извор: Народна банка Србије

Тренд смањења укупног броја запослених у банкарском сектору Србије, присутан последњих неколико година, настављен је и током првог тромесечја 2016. године. Код 10 банака се смањио број запослених за укупно 223, 17 банака је повећало број запослених за укупно 141, док су три банке пословале са непромењеним бројем запослених у односу на крај претходног тромесечја. Осам банака је смањило пословну мрежу и то за укупно 20 организационих јединица, а проширења пословне мреже је било присутно код свега четири банке – укупно 8 организационих јединица.

Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије је на крају марта 2016. године износила 3.043,3 млрд дин. (смањење за 0,1% у односу на крај претходног тромесечја), а укупан билансни капитал 630,4 млрд дин. (повећање за 1,8% у односу на крај претходног тромесечја).

¹ Сви подаци у Извештају дати су на основу извештаја које су банке дужне да достављају Народној банци Србије, а које нису ревидирали екстерни ревизори, нити је њихова исправност била предмет непосредне контроле Народне банке Србије.

Банке у већинском власништву домаћих лица (приватних лица и Републике Србије) су у односу на претходно тромесечје незнатно повећале тржишни удео (са 23,9% на 24,4%), док је учешће банака у већинском власништву страних лица незнатно смањен (са 76,1% на 75,6%) уз благи пад билансне суме од 0,8%.

Доминантно учешће у банкарском сектору Србије и даље имају банке пореклом из Италије, Аустрије, Грчке и Француске (12 банака) са укупним учешћем у укупној билансној суми од 63,8% - незнатно смањење учешћа за 0,5 п.п. у односу на крај претходног тромесечја.

1.2. Концентрација и конкуренција

Банкарско тржиште Србије и даље одликује задовољавајући степен конкуренције и ниска концентрација активности. Вредност Херфиндал-Хиршмановог² индекса указује на одсуство концентрације у свим посматраним категоријама (видети Табелу 1.2.1.). Већ дужи период највише вредности Херфиндал-Хиршмановог индекса забележене су код депозита (превасходно депозита становништва) и прихода од накнада, док је најнижа вредност забележена код кредита становништву.

Табела 1.2.1. Показатељи концентрације и конкуренције
(учешће %)

	Првих 5 банака	Првих 10 банака	НН1 ¹⁾
Актив а	54,4	77,1	799
Кредити (укупни)	52,8	75,6	759
Кредити становништву	49,9	76,2	732
Кредити привредним друштвима	54,0	79,5	792
Депозити (укупни)	54,3	78,6	828
Депозити становништва	56,6	80,3	932
Приходи (укупни)	50,3	77,0	736
Приходи од камата	51,3	76,1	742
Приходи од накнада	57,5	80,5	871

¹⁾ Херфиндал-Хиршман индекс концентрације.

Извор: Народна банка Србије

Учешће десет највећих банака у Србији према критеријуму нето билансне активе износи 77,1%, у укупним нето кредитима 75,6% и 78,6% у укупним депозитима банкарског сектора. Код десет највећих банака је и преко 80% депозита становништва и прихода од накнада.

² Херфиндал-Хиршманов индекс концентрације се израчунава као сума квадрираних учешћа појединачних банака у укупној категорији која се посматра (актива, кредити, депозити итд.). Вредност показатеља до 1.000 указује на одсуство концентрације у сектору, вредност између 1.000 и 1.800 на постојање умерене концентрације, а вредност изнад 1.800 на постојање изражене концентрације.

Редослед десет највећих банака према висини билансне суме на крају марта 2016. године је непромењен у односу на крај претходног тромесечја. Највећа банка у Србији према овом критеријуму је и даље „Banca Intesa a.d. Beograd“ која је, у односу на крај претходног тромесечја, забележила благи пад тржишног учешћа од 0,3 п.п.

Табела 1.2.2. Ранг листа десет највећих банака према критеријуму билансне активе
(у млрд РСД, у %)

	31.03.2015.			31.12.2015.			31.03.2016.			Δ Г	Δ Т
	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг		
Banca Intesa A.D. - Beograd	463	15,7	1	488	16,0	1	478	15,7	1	—	—
Komercijalna banka A.D. - Beograd	393	13,4	2	392	12,9	2	410	13,5	2	—	—
Unicredit Bank Srbija A.D. - Beograd	282	9,6	3	308	10,1	3	305	10,0	3	—	—
Raiffeisen Banka A.D. - Beograd	230	7,8	4	234	7,7	4	238	7,8	4	—	—
Societe Generale banka Srbija A.D. - Beograd	217	7,4	5	231	7,6	5	225	7,4	5	—	—
Agroindustrijska komercijalna banka AIK banka akcionarsko	168	5,7	6	179	5,9	6	178	5,9	6	—	—
Eurobank A.D. - Beograd	142	4,8	7	141	4,6	7	141	4,6	7	—	—
Banka Poštanska štedionica A.D. - Beograd	115	3,9	9	130	4,3	8	129	4,2	8	↑	—
Vojvodanska banka A.D. - Novi Sad	122	4,1	8	120	3,9	9	122	4,0	9	↓	—
Erste Bank A.D. - Novi Sad	99	3,4	12	117	3,9	10	121	4,0	10	↑	—

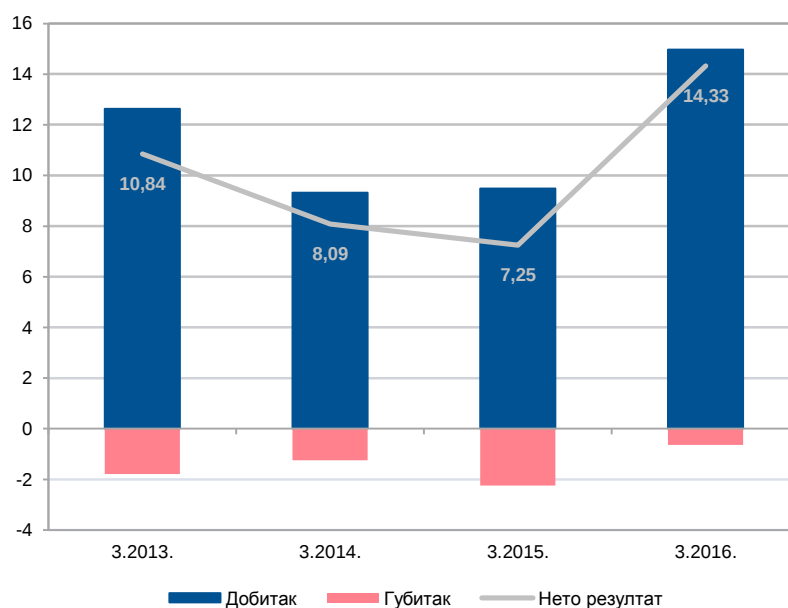
Извор: Народна банка Србије

2. ПРОФИТАБИЛНОСТ

2.1. Показатељи профитабилности ³

Остварени резултати банкарског сектора Србије на крају првог тромесечја 2016. године указују на наставак тренда побољшања профитабилности банака. На дан 31.03.2016. године на нивоу банкарског сектора Србије је остварен позитиван нето финансијски резултат пре опорезивања у износу од 14,3 млрд дин., што је за 7,1 млрд дин. више од износа нето добитка пре опорезивања оствареног у истом периоду претходне године.

Графикон 2.1.1. **Резултат пре опорезивања**
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

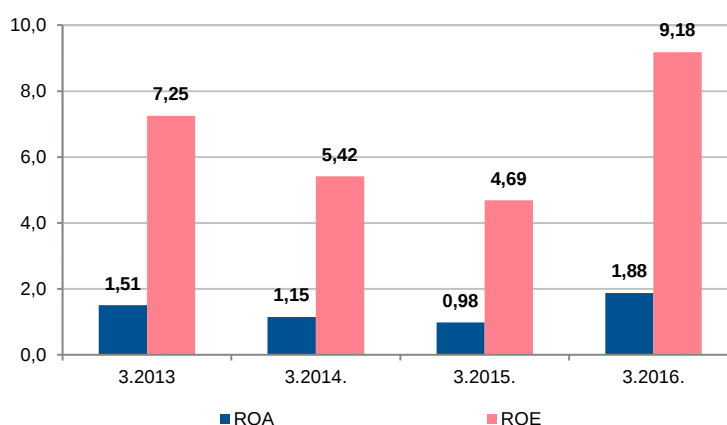
Од укупно 30 банака у Србији на крају марта 2016. године, са добитком у укупном износу од 14,9 млрд дин. су пословале 23 банке, док је 7 банака остварило негативан финансијски резултат од укупно 0,6 млрд дин. Присутан је тренд изразите концентрације позиција добитка и губитка на нивоу банкарског сектора, тако да преко половине укупног добитка сектора опредељују четири банке са највећим нето добитком, док једна банка са највећим нето губитком чини половину укупног губитка сектора.

³ У складу с изменама регулативе из области рачуноводства (Контни оквир и обрасци финансијских извештаја), промењена је и методологија за израчунавање одређених показатеља профитабилности, почев од 31.12.2014. године.

Табела 2.1. Преглед банака са највећим добитком и губитком
(у млн RSD) 31.03.2016.

Банке са највећим нето добитком	
Unicredit Bank Srbija A.D.- Beograd	2,862
Banca Intesa A.D.- Beograd	2,288
Raiffeisen Banka A.D.- Beograd	1,963
Agroindustrijska komercijalna banka AIK banka akcionarsko društvo, Beograd	1,693
Komercijalna banka A.D.- Beograd	1,403
Банке са највећим нето губитком	
Telenor banka A.D. - Beograd	-320
MIRABANK AKCIONARSKO DRUSTVO BEOGRAD	-127
Marfin Bank A.D.- Beograd	-111
Piraeus Bank A.D.- Beograd	-53
mts banka akcionarsko drustvo, Beograd	-22
Извор: Народна банка Србије	

Повећање профитабилности банкарског сектора на крају посматраног квартала 2016. године је праћено повећањем показатеља профитабилности, пре свега приноса на активу и приноса на капитал. Принос на активу (ROA) на крају првог тромесечја 2016. године је износио 1,88% (повећање за 0,90 п.п. у односу на исти период 2015. године), док је принос на капитал (ROE) износио 9,18% (раст за 4,49 п.п. у односу на претходну годину).

Графикон 2.1.2. Показатељи профитабилности банкарског сектора
(у %)

Извор: Народна банка Србије.

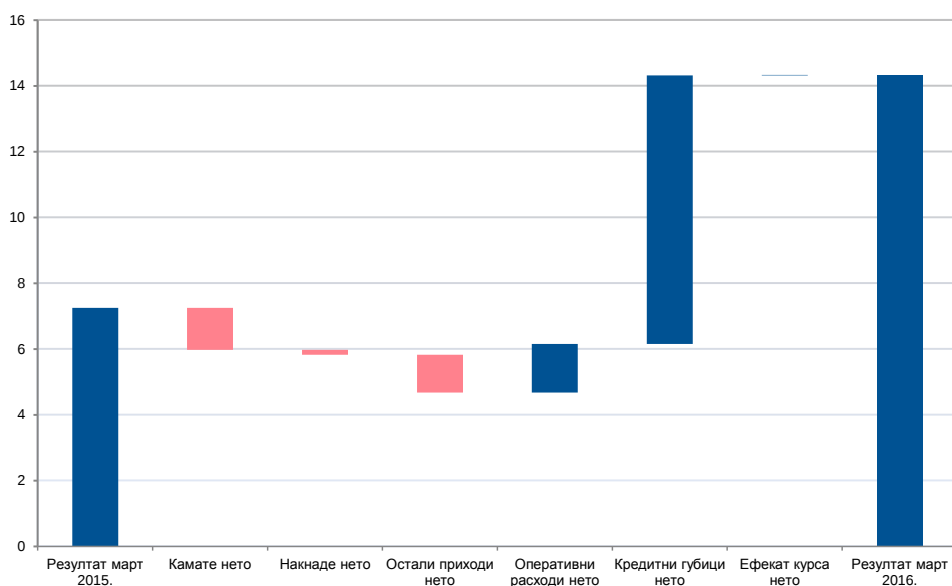
2.2. Структура резултата

Главни покретач пораста нето добитка је било смањење нето кредитних губитака. Нето кредитни губици банкарског сектора остварени у првом тромесечју 2016. године износе 2,5 млрд дин. и чине мање од четвртине остварених у истом периоду 2015. године, захваљујући томе што су нето расходи по основу индиректних отписа билансних позиција за 77,9% мањи него у истом периоду 2015. године (са 11,0 млрд. дин. смањени на 2,4 млрд дин.). Нето расход је банкарски сектор забележио и по основу директног отписа ненаплативих потраживања који је за 141,6% виши у односу на онај из претходне године (раст са 138 млн дин. на 334 млн дин.). Једино је по основу резервисања за кредитно-ризичне ванбилансне позиције остварен нето приход у првом тромесечју и у 2015. и у 2016. години, при чему су нето приходи остварени у првом тромесечју 2016. године мањи за 209 млн дин. од оних из претходне године.

Банкарски сектор је у првом тромесечју 2016. године остварио ниже нето приходе и по основу камата и по основу накнада у односу на исти период претходне године.

Нето добитак по основу камата остварен у првом тромесечју 2016. године износи 31 млрд дин. и мањи је за 4,0% у односу на 2015. годину. Наведено умањење последица је чињенице да је смањење прихода по основу камата (у поређењу са претходном годином смањени за 5,5 млрд дин.), узроковано општим даљим падом каматних стопа на домаћем и међународном тржишту, било израженије од пада расхода од камата (који су мањи за 4,3 млрд дин. у односу на исти период претходне године). У структури укупних прихода од камата једино су приходи од камата по основу хартија од вредности у иностраној валути забележили повећање у односу на оне из првог тромесечја 2015. године, тако да на крају марта 2016. године чине 5,2% укупних прохода од камата. Највеће смањење је забележено код прихода од камата по основу кредита у динарима - за 14,0% (са 33,1 млрд дин. на 28,4 млрд дин.). У структури укупних расхода по основу камата, највеће смањење је забележено код расхода камата по основу депозита у динарима и иностраној валути (за 46,6% и 34,8% респективно).

За разлику од прихода и расхода по основу камата, који нису достигли ниво из 2015. године, приходи и расходи по основу накнада и провизија су виши за 1,4% и 9,3% респективно, што је кумулативно утицало на пад нето прихода по основу накнада и провизија за 1,7%.

Графикон 2.2. Структура резултата
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

Нижи нето добитак остварен је и по основу хартија од вредности, који за прво тромесечје 2016. године износи 301 млн дин. и чини петину онога исказаног за 2015. годину (1,5 млрд дин.). Смањење за 1,2 млрд дин. највећим делом (1,1 млрд дин.) се односи на смањење нето прихода од промене вредности деривата намењених трговању (само за две банке смањење је преко 1,5 млрд дин. збирно).

Укупни оперативни расходи банкарског сектора износе 25,9 млрд дин. и смањени су за 5,4% у односу на претходну годину, што је у највећој мери последица смањења ставке „Остали расходи“. Трошкови зарада на нивоу сектора су повећани за 1,3%, а амортизације смањени за 2,9%.

Нето ефекат промене курса динара на резултат банкарског сектора Србије остварен у првом тромесечју 2016. године је био позитиван с обзиром да је по том основу остварен нето приход у износу од 2,2 млрд дин., што представља незнатно повећање од 0,7% у односу на нето приход остварен у 2015. години. Курсне разлике које се односе на девизна потраживања и обавезе имале су за последицу нето расходе банкарског сектора у износу од 8,0 млрд дин. (у 2015. години по овом основу је забележен нето расход од 7,2 млрд дин.), док је по основу курсних разлика које се односе на потраживања и обавезе са уговореном девизном клаузулом остварен нето приход у износу од 10,2 млрд дин. (у истом периоду 2015. години по овом основу је забележен нето приход од 9,4 млрд дин.).

Табела 2.2. Промене кључних елемената профитабилности банака
(у млн РСД)

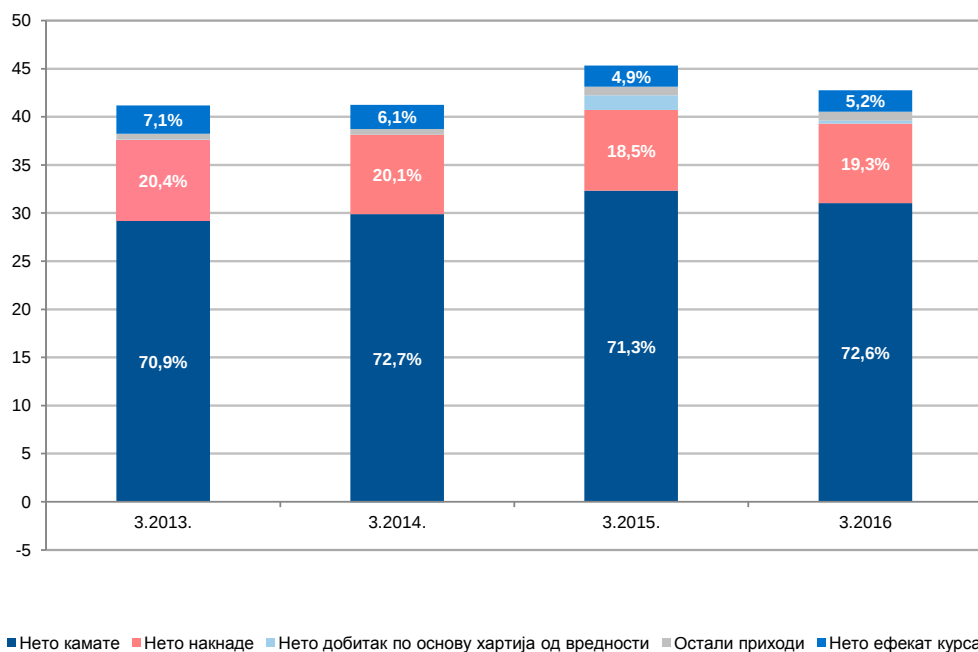
	Резултат	Камате нето	Накнаде нето	Кредитни губици	Ефекат курса
31.03.2016.	14.331	31.048	34.924	2.537	2.218
31.03.2015.	7.252	32.328	34.825	10.697	2.201
Промена:	98% ↑	-4% ↓	0% ↑	-76% ↓	1% ↑

Извор: Народна банка Србије

2.3. Оперативни добитак

Укупан оперативни добитак банкарског сектора остварен у првом тромесечју 2016. године је износио 42,8 млрд дин. и мањи је за 5,6% у односу на исти период из 2015. године. Најзначајнији допринос смањењу оперативног добитка дале су категорије нето прихода од камата и накнада и нето приходи по основу хартија од вредности, док су остали пословни приходи и нето приходи по основу курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле непромењени.

Графикон 2.3. Структура оперативног добитка
(у млрд РСД, у %)

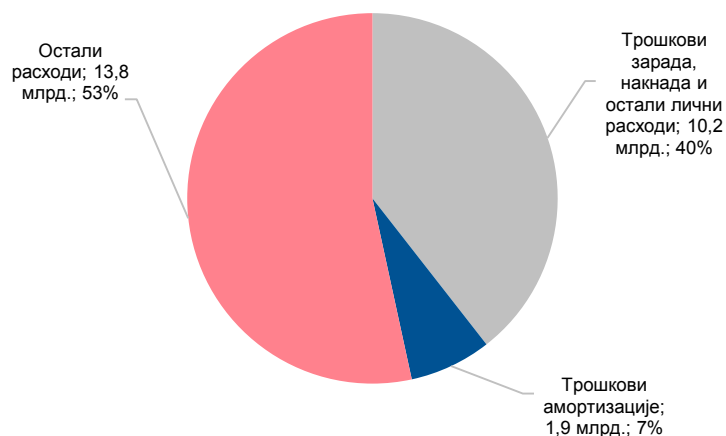
Извор: Народна банка Србије.

2.4. Оперативни расходи

Оперативни расходи⁴ банкарског сектора Србије за прво тромесечје 2016. годину износе 25,9 млрд дин. и смањени су за 5,4% у односу на оне остварене у истом периоду претходне године. Паду оперативних расхода највише је допринело смањење категорије „Остали расходи“ (која је чинила 53,4% оперативних расхода на крају марта 2016. године) за 10,1% у односу на исти период 2015. године. Смањење ове ставке је највећим делом последица смањења расхода који се односе на отпис застарелих залиха, казне, пенале и накнаде штете, као и расхода од исправке материјално безначајних износа грешака у ранијим периодима.

Трошкови који се односе на зараде, накнаде зарада и остале расходе у вези са запосленима (чине 39,5% укупних оперативних расхода) повећани су за 1,3%, а трошкови амортизације (7,1% оперативних расхода) су смањени за 2,9%.

Графикон 2.4. Структура оперативних расхода
31. март 2016.

Извор: Народна банка Србије.

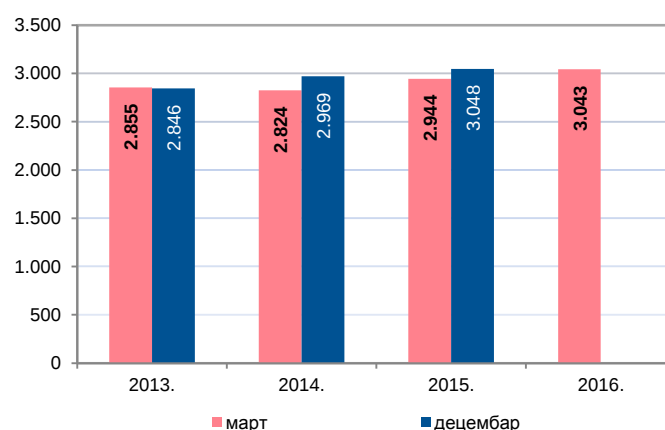
⁴ Оперативни расходи обухватају: трошкове зарада, накнада зарада и остале личне расходе, трошкове амортизације и остале расходе (материјала, производних услуга, нематеријалне трошкове...), у складу са измењеном методологијом.

3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

3.1. Ниво и структура

Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије је на крају марта 2016. године износила 3.043,3 млрд динара, што представља смањење од 4,5 млрд динара, односно 0,1% у односу на крај претходног тромесечја.

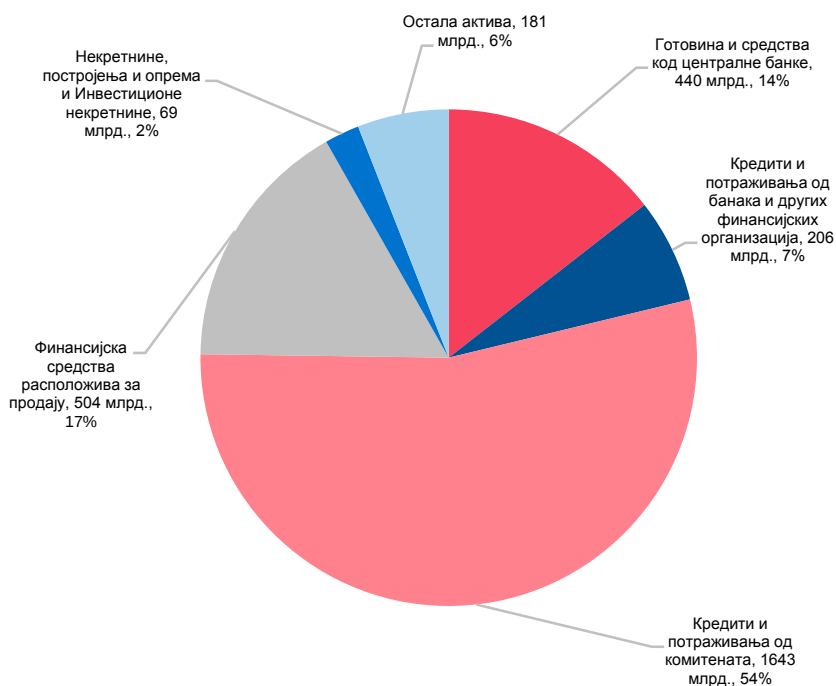
Графикон 3.1.1. Укупна нето актива банкарског сектора
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије

Доминантан удео у нето активи банкарског сектора има категорија кредита и потраживања са 60,8%, уз тенденцију благог пораста у поређењу са крајем претходне године (0,6 п.п.), која је узрокована порастом пласмана другим банкама, док су пласмани комитентима остварили благи пад. Ипак, доминантно учешће ове категорије потврђује усмереност банака на традиционално банкарство. Поред ове категорије, значајно је учешће готовине и средстава код централне банке (14,5%) и финансијских средстава (20,5%), који су у посматраном кварталу остварили пад од 15,7% и пораст од 11,7% респективно. Раст финансијских средстава за 65,9 млрд динара је највећим делом последица раста улагања банака у државне хартије од вредности (повећање за 63,1 млрд динара).

Графикон 3.1.2. Структура aktive банкарског сектора
31. март 2016.

Извор: Народна банка Србије.

Табела 3.1. Промена кључних позиција aktive банкарског сектора
(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде				
		номинална		релативна		
		31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	
Готовина и средства код централне банке	439.626		-81.881	-75.353	-15,7%	-14,6%
Кредити и потраживања	1.849.397		12.712	2.508	0,7%	0,1%
Од банака и ДФО	206.457		28.616	572	16,1%	0,3%
Од комитената	1.642.940		-15.904	1.936	-1,0%	0,1%
Финансијска средства	625.086		65.439	164.686	11,7%	35,8%
По фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	19.166		2.639	6.745	16,0%	54,3%
Која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	4.248		276	1.057	6,9%	33,1%
Расположива за продају	504.113		62.772	142.457	14,2%	39,4%
Која се држе до доспећа	97.558		-247	14.428	-0,3%	17,4%
Некретнине, постројења и опрема	51.610		-353	1.117	-0,7%	2,2%
Инвестиционе некретнине	17.600		-139	1.313	-0,8%	8,1%
Остало	59.971		-313	5.365	-0,5%	9,8%
Укупна билансна сума банкарског сектора	3.043.290		-4.534	99.636	-0,1%	3,4%

Извор: Народна банка Србије

3.2. Класификована актива

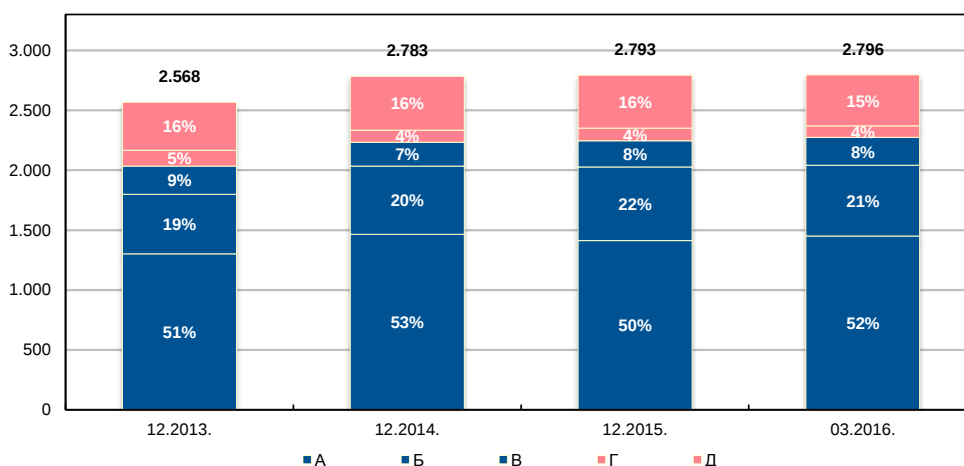
Укупна класификована актива (билансна и ванбилансна) на крају марта 2016. године износи 2.795,7 млрд дин. и већа је за 2,5 млрд дин. (0,1%) у односу на крај претходног тромесечја. Билансна актива која подлеже класификацији је забележила пораст за 10,8 млрд дин. док су ванбилансне ставке које се класификују смањење за 8,3 млрд дин. Раст билансних ставки које се класификују је последица, највећим делом, повећања депозита датих другим банкама (за 20,1 млрд дин.), док су доспела потраживања забележила највећи пад (за 14,3 млрд дин.). У оквиру ванбилансних ставки, и поред повећања најзначајније ставке (са учешћем од 58,4%) – неискоришћених преузетих обавеза за 7,9 млрд дин., остале две значајне ванбилансне ставке које се класификују (плативе и чинидбене гаранције) су се смањиле за 8,4 и 7,9 млрд дин. респективно.

Најзначајнија промена у структури класификације билансне активе у односу на претходно тромесечје је повећање билансних ставки из категорије А за 35,5 млрд дин. док је билансна актива класификована у категорије Г и Д (тзв. „лоша актива“) знатно мања (за 3,8 и 17,4 млрд дин. респективно). Као последица овога, побољшана је и сама структура јер је дошло до смањења учешћа ове две најлошије категорије за 1,1 п.п., тако да је учешће „лоше активе“ у укупној класификованој билансној активи 22,5%. Овакво кретање је посебно изражено код доспелих потраживања која су се смањила код свих категорија (у делу тзв. „лоше активе“ за 14 млрд дин.), осим категорије А.

С друге стране, на смањење ванбилансних ставки које се класификују за 8,3 млрд дин. имало је првенствено утицаја смањење категорије Г (за 6,6 млрд дин.) и Б (за 13,0 млрд дин.) тако да је учешће ванбилансне „лоше активе“ смањено са 6,8% на 5,9% у укупно класификованим ванбилансним ставкама.

Наведено смањење укупне лоше активе је највећим делом резултат скоро три пута већег обима уступљених потраживања у односу на претходни квартал.

Графикон 3.2. Укупна класификована актива
(у млрд РСД, у %)

Извор: Народна банка Србије.

Као последица наведених кретања обрачуната регулаторна резервисања за биланс су у првом кварталу забележила смањење за 17,5 млрд дин. (3,6%) и износе 467,3 млрд дин., а обрачуната регулаторна резервисања за ванбиланс бележе такође пад за 1,0 млрд дин. (6,1%) и износе 15,9 млрд дин.

Услед наведеног и укупна потребна резерва за процењене губитке по основу кредитног ризика (која се за сваког дужника утврђује као позитивна разлика регулаторних резервисања, с једне стране и збира исправке вредности билансне aktive и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама) је у истом периоду смањена за 9,8 млрд дин. односно за 4,7% на ниво од 197,0 млрд дин.

3.3. Кредити

Бруто кредити банкарског сектора Србије су се током првог тромесечја 2016. године у номиналном износу смањили за 5,6 млрд дин. и на крају марта износе 1.879,6 млрд динара што је пад од 0,3%. Када се кредитна активност банкарског сектора посматра на нето нивоу (после умањења за исправку вредности), тај пад је неутралисан јер је исправка вредности смањена за 6,3 млрд дин. (2,5%).

Смањење кредитне активности на бруто нивоу је најизраженије у сектору привредних друштава (14,9 млрд дин. мање у односу на крај претходног тромесечја односно 1,8%) и јавних предузећа (11,8 млрд дин. односно 7,6%), док је највеће номинално повећање забележено у сектору становништва (12,5 млрд дин. односно за 1,9%).

Табела 3.3. Промена нивоа бруто кредита
(у млн РСД, у %)

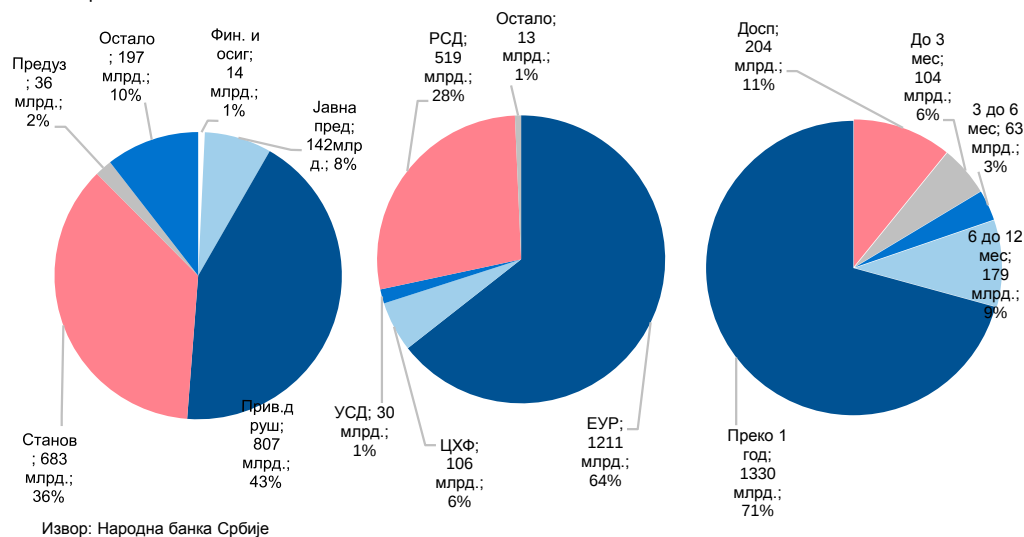
	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Сектор финансија и осигурања	13.825	751	-2.454	5,7%	-15,1%
Јавни сектор	30.292	-1.452	-10.466	-4,6%	-25,7%
Јавна предузећа	142.232	-11.774	-27.434	-7,6%	-16,2%
Становништво	683.050	12.467	35.675	1,9%	5,5%
Привредна друштва	807.133	-14.876	12.891	-1,8%	1,6%
Страна лица и стране банке	23.396	6.664	-7.626	39,8%	-24,6%
Остали сектори	179.669	2.582	22.450	1,5%	14,3%
Укупни кредити	1.879.598	-5.639	23.037	-0,3%	1,2%

Извор: Народна банка Србије

Валутна структура кредита банкарског сектора Србије је и даље претежно девизно индексирана. На крају марта 2016. године, удео девизних и девизно индексираних кредита износи 72,3%. Доминантна валута индексације кредита у банкама у Србији је евро, са уделом од 64,5% (односно 89,1% у укупним бруто девизним и девизно индексираним кредитима), следе кредити у швајцарским францима и америчким доларима са уделима од 5,7% (7,8% укупних бруто девизних и девизно индексираних кредита) односно 1,6% (2,2% укупних бруто девизних и девизно индексираних кредита), респективно. Настављен је тренд релативног и номиналног пада кредита у швајцарским францима у односу на претходно тромесечје. На динарски портфолио се на крају марта 2016. године односило 27,7% укупних бруто кредита.

Посматрано по преосталој рочности, удео краткорочних и дугорочних бруто кредита је непромењен (16,8% и 70,7% респективно), док су доспели кредити смањили учешће за 0,5 п.п. у односу на крај претходног тромесечја (на 10,8%) за колико је порасло учешће кредита по виђењу (на 1,6%).

Графикон 3.3. Структура бруто кредита банкарског сектора
(у млрд РСД)
31. март 2016.

3.3.1. Проблематични кредити

Праћење нивоа и тренда проблематичних кредита (NPL) од велике је важности за идентификовање могућих проблема у наплати потраживања и праћење кредитног ризика, будући да ови кредити и са њима повезани индикатори представљају показатеље погоршања квалитета кредитног портфолија банкарског сектора. Такође, додатна анализа NPL у односу на извршене исправке њихове вредности, регулаторна резервисања и капитал даје увид у могућности банкарског сектора да апсорбује губитке који настају као последица NPL.

У складу с методологијом коју примењује Народна банка Србије, под NPL се подразумева стање укупног преосталог дуга сваког појединачног кредита (укључујући и износ доцње):

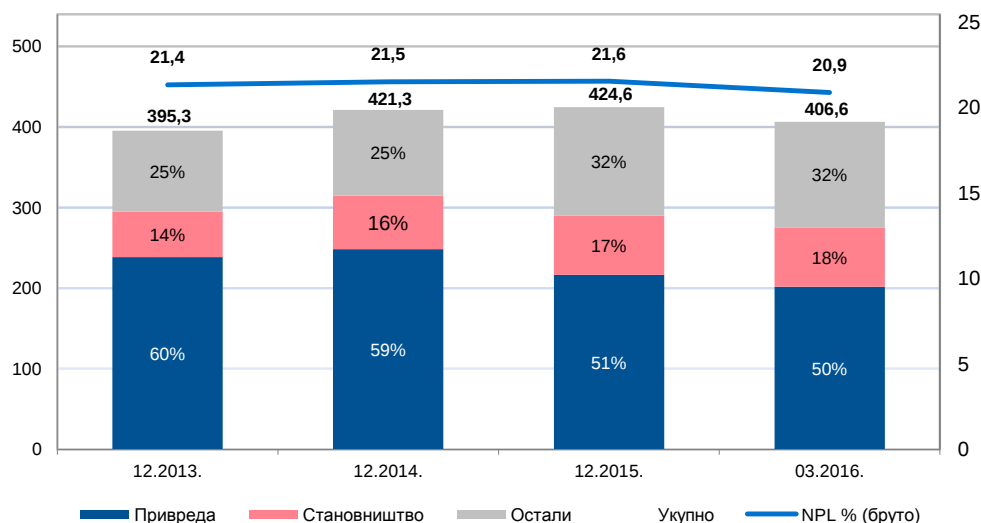
- по основу кога дужник касни са отплатом главнице или камате 90 и више дана од иницијалног рока доспећа;
- по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је одложено њено плаћање;
- по основу ког дужник касни мање од 90 дана али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.

Бруто проблематични кредити (NPL)

Укупни бруто NPL банкарског сектора су током првог тромесечја 2016. године смањени за 18,1 млрд дин. и на крају марта износе 406,6 млрд дин. Смањење бруто NPL⁵ по основу наплате износило је 28,9 млрд дин. а по основу уступања 12,8 млрд дин.

⁵ Обрачунато на основу податак из извештаја NPL 3 које банке достављају НБС.

Графикон 3.3.1.1. **Бруто проблематични кредити (NPL)**
(у млрд РСД)

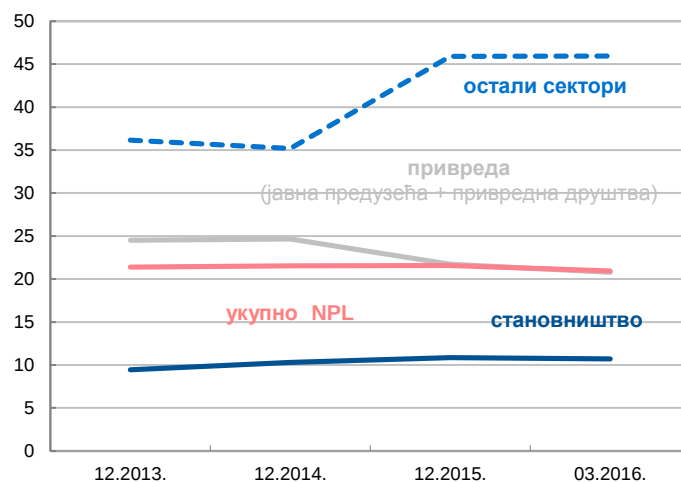

Извор: Народна банка Србије.

Посматрано по секторима, и даље се највећи део бруто NPL односи на привредна друштава (183,7 млрд. дин. на крају марта 2016. године), мада се њихово учешће и даље смањује са 46,7%, колико је износило на крају децембра, на 45,2% на крају марта 2016. године. Следе нефинансијска правна лица у стечају (чији NPL износе 108,8 млрд дин. на крају марта 2016. године, уз раст учешћа са 26,5% на 26,8%) и сектор становништва (са 73,6 млрд дин., уз раст учешћа са 17,3% на 18,1%). Повећање бруто NPL нефинансијских правних лица у стечају првенствено је последица промене статуса, односно стечаја, правних лица из сектора привредних друштава.

Пад бруто проблематичних кредита условио је пад показатеља учешћа NPL у укупним бруто кредитима, за 0,7 п.п. у односу на крај претходног тромесечја, на ниво од 20,9%.

Графикон 3.3.1.2. Показатељ бруто NPL кључних сектора
(у %)

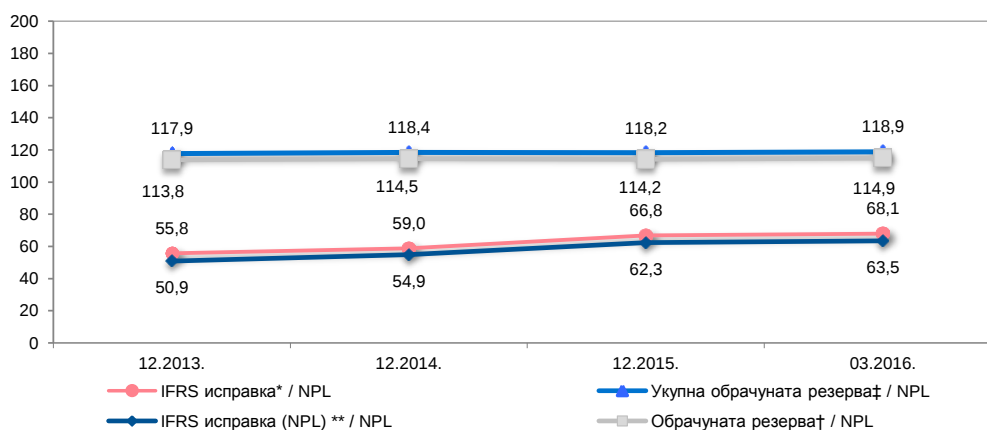

Извор: Народна банка Србије.

Покриће проблематичних кредита

На крају првог тромесечја 2016. године 114,9% укупних бруто проблематичних кредита је било покривено обрачунавом резервом за процењене губитке по билансним ставкама, а 63,5% исправкама вредности тих кредита.

Графикон 3.3.1.3. Покриће проблематичних кредита
(у %)

† Обрачунава резерва за процењене губитке по билансним потраживањима (тзв. *Loan loss reserve*);

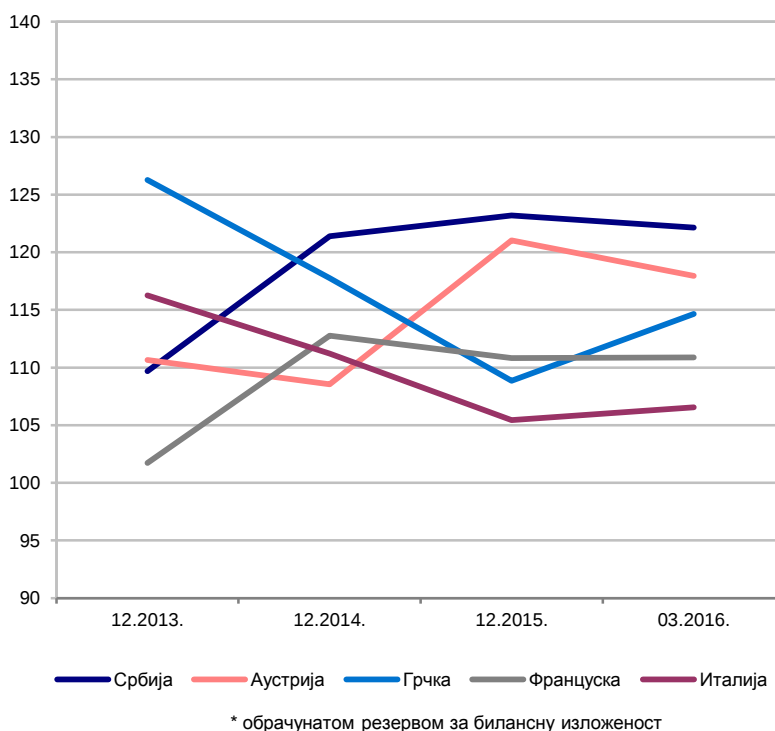
* Исправка вредности укупних кредита;

** Исправка вредности проблематичних кредита;

‡ Укупна обрачунава резерва за процењене губитке (биланс и ванбиланс).

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3.3.1.4. Покриће* проблематичних кредита по земљама порекла власништва банака у Србији (у %)

Извор: Народна банка Србије.

Проблематични кредити привредним друштвима

Бруто проблематични кредити привредним друштвима на крају првог тромесечја 2016. године износе 183,7 млрд динара и мањи су за 14,6 млрд динара (за 7,3%) у односу на крај претходног тромесечја. Основни разлог смањења бруто NPL су делимичне или потпуне наплате кредита и уступања проблематичних кредита другим правним лицима (укупно 24,4 млрд динара), као и секторска прерасподела. С друге стране, у посматраном периоду 9,6 млрд динара кредита привредних друштава је постало проблематично.

Табела 3.3.1.1. Промене нивоа бруто проблематичних кредита привредних друштава по кључним привредним гранама (у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Прерађивачка индустрија	68.869	-217	-4.394	-0,3%	-6,0%
Трговина	46.012	-12.050	-18.897	-20,8%	-29,1%
Грађевинарство	27.692	-78	-10.117	-0,3%	-26,8%
Образовање и пословање некретностима	24.477	-1.322	-5.910	-5,1%	-19,5%
Пољопривреда	5.971	-286	-4.129	-4,6%	-40,9%
Саобраћај, хотели/ресторани, комуникације	10.303	-604	-1.837	-5,5%	-15,1%

Извор: Народна банка Србије

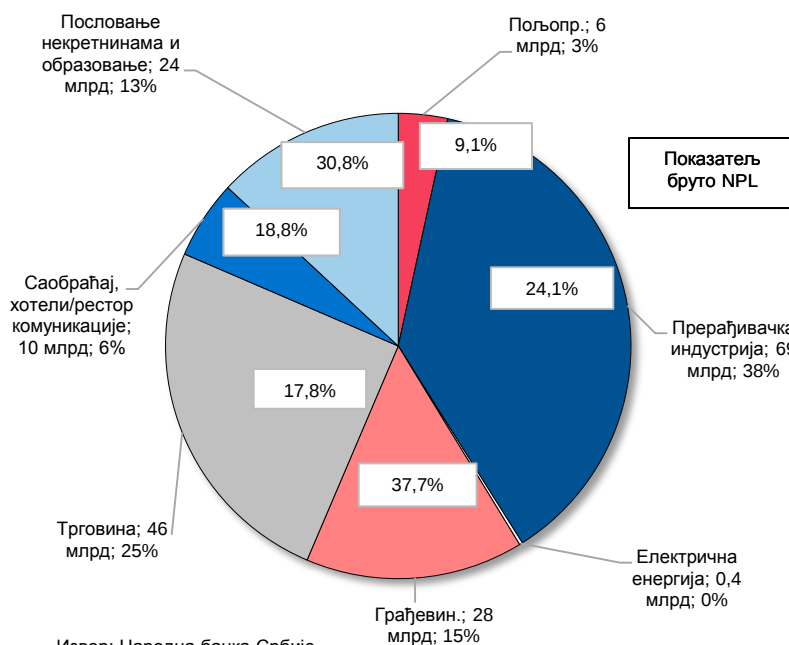
Посматрано по привредним гранама, у укупним проблематичним кредитима привредних друштава и даље највећи удео имају прерађивачка индустрија (удео од 37,5%, уз бруто NPL показатељ од 24,1%), трговина (удео од 25,0%, уз бруто NPL показатељ од 17,8%) и грађевинарство (удео од 15,1%, уз бруто NPL показатељ од 37,7%). И овог тромесечја код свих грана, изузев код прерађивачке индустрије (која бележи пораст бруто NPL показатеља са 23,6% на 24,1%), је приметно смањење висине показатеља. Најзначајније смањење је код трговине за 3,7 п.п. првенствено услед великог обима уступљених пласмана и високе наплате (преко 52% свих уступљених пласмана привредних друштава и преко 73% укупне наплате).

Табела 3.3.1.2. Показатељ бруто NPL-а за привредна друштва по гранама (у %)

	31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)	
		31.12.2015	31.03.2015
Грађевинарство	37,7%	-0,5	-13,1
Пословање некретношћима и образовање	30,8%	-2,5	-9,2
Прерађивачка индустрија	24,1%	0,5	-0,9
Трговина	17,8%	-3,7	-7,1
Пољопривреда	9,1%	0,0	-7,9
Саобраћај	18,8%	-1,7	-5,6

Извор: Народна банка Србије

Графикон 3.3.1.5. Структура проблематичних кредита привредних друштава (31. март 2016.)

Проблематични кредити физичким лицима⁶

Учешће бруто проблематичних кредита физичких лица је испод просека укупног портфолија и на крају првог тромесечја 2016. године износи 11,5%, што је за 0,2 п.п. ниже у односу на крај претходног тромесечја.

Табела 3.3.1.3. **Промене нивоа бруто проблематичних кредита физичким лицима по наменама**
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Стамбени кредити	32.958	28	2.489	0,1%	8,2%
Готовински кредити	22.873	281	1.560	1,2%	7,3%
Кредитне картице	5.006	-238	-451	-4,5%	-8,3%
Минусни салдо по тек. рачунима	4.284	26	118	0,6%	2,8%
Потрошачки кредити	3.708	-4	-115	-0,1%	-3,0%
Остало	19.481	43	-1.167	0,2%	-5,7%
Укупно	88.309	137	2.435	0,2%	2,8%

Извор: Народна банка Србије

Проблематични кредити физичким лицима су на крају првог тромесечја 2016. године износили 88,3 млрд дин. и незнатно су повећани (за 0,2%) у односу на крај претходног тромесечја. Смањење су забележили потрошачки кредити и кредити по кредитним картицама.

Категорија кредита за стамбену изградњу има доминантан удео, како у кредитној активности према физичким лицима у којој учествују са 45,2%, тако и у износу бруто NPL који се односе на ова лица (37,3%). Следећи по значају су готовински кредити, са учешћем од 30,2% у укупним кредитима физичким лицима и 25,9% у укупним NPL ових лица.

Табела 3.3.1.4. **Показатељ NPL-а за физичка лица по намени**
(у %)

	31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)	
		31.12.2015	31.03.2015
Стамбена изградња	9,5%	-0,1	0,6
Готовински кредити	9,8%	-0,2	-0,9
Кредитне картице	13,8%	-0,5	-1,0
Минусни салдо по текућим рачунима	16,3%	-0,9	1,0
Потрошачки кредити	21,8%	-1,0	-4,4

Извор: Народна банка Србије.

⁶ Становништву, предузетницима, приватна домаћинства са запосленим лицима и регистровани пољопривредни произвођачи

Највиши бруто NPL показатељ физичких лица на крају марта 2016. године (21,8%) забележен је у категорији потрошачких кредита (чије је учешће у укупним кредитима датим физичким лицима 2,2% а у укупним NPL тим лицима 4,2%). Следе минуси по текућим рачунима са 16,3% (3,4% кредита, 4,8% NPL), кредитне картице са 13,8% (4,7% кредита, 5,7% NPL), готовински са 9,8%, док је код стамбених кредита овај показатељ најнижи и износи 9,5%. Забележен је пад бруто NPL показатеља код свих најважнијих намена.

Графикон 3.3.1.6. Структура проблематичних кредита физичким лицима (31. март 2016.)

*Остали кредити = пољопривредна делатност, обављање других делатности, кредити за куповину аутомобила и остали кредити физичким лицима

Извор: Народна банка Србије.

4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

4.1. Структура извора средстава

Примарни извор финансирања банака у Србији чине примљени депозити⁷, са учешћем у укупној пасиви од 65,8%. Сопствени извори финансирања на крају првог тромесечја 2016. године учествују у пасиви са 20,7%, док примљени кредити чине 9,4% пасиве.

Табела 4.1. Промена кључних позиција пасиве банкарског сектора
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Депозити и остале обавезе	2.299.232	-16.976	92.198	-0,7%	4,2%
<i>према банкама, ДФО и централној банци</i>	319.239	-6.254	-18.714	-1,9%	-5,5%
<i>према другим комитентима</i>	1.979.993	-10.722	110.912	-0,5%	5,9%
Издате сопствене ХоВ и друга позајмљена средства	124	1	-1.743	0,4%	-93,4%
Су бординиране обавезе	64.128	-978	-4.411	-1,5%	-6,4%
Резервисања	11.699	-390	-338	-3,2%	-2,8%
Акцијски и остали капитал	403.107	590	-10.848	0,1%	-2,6%
Добитак	69.327	8.732	6.586	14,4%	10,5%
Губитак	44.812	350	-184	0,8%	-0,4%
Резерве и нереализовани губици	202.790	2.356	11.649	1,2%	6,1%
Остало	37.695	2.480	6.357	7,0%	20,3%
Укупна пасива банкарског сектора	3.043.290	-4.534	99.636,0	-0,1%	3,4%

Извор: Народна банка Србије

Укупне обавезе банкарског сектора мање су за 15,9 млрд дин. (за 0,6%) у односу на крај 2015. године. Смањење нивоа обавеза превасходно је резултат пада ставке депозити и остале обавезе за 17,0 млрд дин. (за 0,7%).

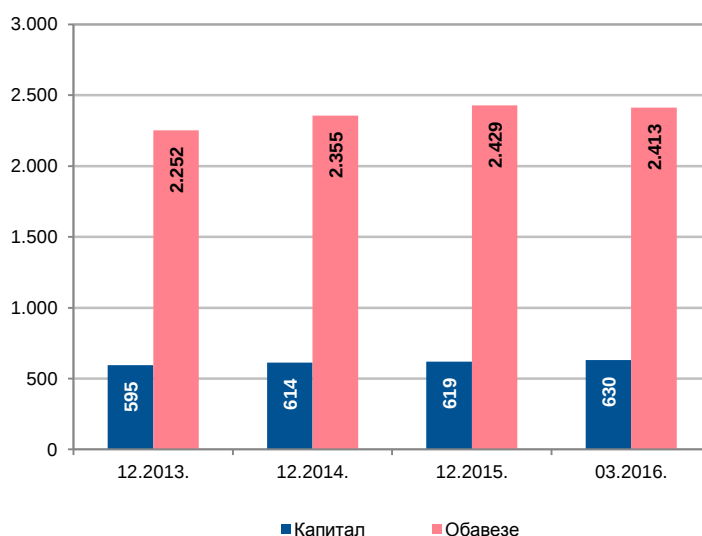
Насупрот томе, укупан капитал банкарског сектора је у току првог тромесечја 2016. године повећан за 11,3 млрд дин. (за 1,8%), пре свега у делу добитка и резерви.

Рочна структура извора средстава банкарског сектора Србије није битније промењена, те и на крају првог тромесечја 2016. године дугорочни извори (обавезе са преосталим роком доспећа преко годину дана и капитал банака) чине 33,9% пасиве (на крају претходног тромесечја: 34,0%).

У погледу валутне структуре, током првог тромесечја 2016. године такође није било битнијих промена. На крају посматраног периода удео динарских извора финансирања (укључујући капитал) износио је 41,7%. Код девизног дела пасиве доминантна валута је евро, који чини 90,1% укупних девизних обавеза, док остатак већином чине обавезе у америчком долару (5,4%) и швајцарским францима (3,8%).

⁷ Укључују трансакционе и остале депозите, као део ставки: Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и Депозити према другим комитентима.

Графикон 4.1. **Капитал и обавезе банкарског сектора**
(у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

4.2. Депозити

Укупни депозити код банака на крају првог тромесечја 2016. године износе 2.002,6 млрд дин., што представља смањење за 7,1 млрд дин. (0,4%) у односу на крај 2015. године. На наведени пад у највећој мери је утицало смањење осталих динарских депозита за 30,2 млрд дин. (првенствено привредних друштава).

На крају првог тромесечја 2016. године удео девизних и девизно индексираних депозита је 71,5%, при чему је доминантна валута евро, са уделом у укупним девизним и девизно индексираним депозитима од 89,6%. Остатак девизних депозита већином се односи на депозите у америчком долару (6,5%) и швајцарским францима (3,1%).

Краткорочно депонована средства⁸ чине већински део примљених депозита банака у Србији. Преко половине свих депозита банкарског сектора су депозити по виђењу (53,7%), следе депозити са преосталом рочношћу до једне године са учешћем од 37,9% (од којих су око 40% депозити са преосталом рочношћу од 6 до 12 месеци), док депозити са преосталом рочношћу преко годину дана учествују са свега 8,2% у укупним депозитима. Повећање учешћа у односу на претходно тромесечје је приметно код депозита по виђењу (2,6 п.п.) док је смањење код депозита са преосталом рочношћу до једне године (2,4 п.п.).

Када се структура депозита посматра по иницијалној (уговореној) рочности и даље су преко половине депозити по виђењу (53,7%), депозити уговорени до једне године чине 26,1%, а сваки пети депозит (20,2% свих депозита) је уговорен на рок преко годину дана.

⁸ По преосталој рочности

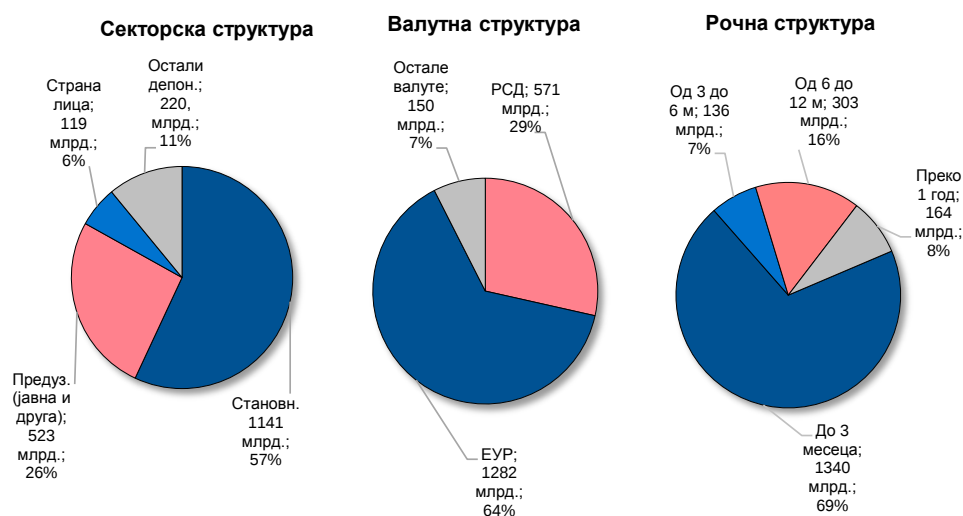
Укупна штедња становништва⁹ је, у поређењу са стањем на крају претходног тромесечја, смањена за 3,2 млрд дин. (0,4%) и на крају првог тромесечја 2016. године износи 813,5 млрд дин. Наведени пад није резултат повлачења штедње, већ њеног доспећа и преласка на рачуне трансакционих депозита који су у наведеном периоду забележили раст од преко 12 млрд дин., што је и условило раст укупних депозита становништва. За разлику од девизне штедње (94,7% укупних штедних депозита становништва), која је у односу на крају претходног тромесечја смањена за 4,9 млрд дин., динарска штедња је забележила раст од 1,7 млрд дин. Њен удео у укупној штедњи становништва је и даље релативно скроман (5,3% на крају марта 2016. године), али уз присутан тренд раста.

Табела 4.2. Промене нивоа депозита
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Сектор финансија и осигурања	59.440	254	3.642	0,4%	6,5%
Јавни сектор	37.157	6.182	290	20,0%	0,8%
Јавна предузећа	125.057	5.561	20.992	4,7%	20,2%
Становништво	1.141.047	9.572	45.280	0,8%	4,1%
Привредна друштва	398.304	-31.804	34.905	-7,4%	9,6%
Страна лица и стране банке	119.406	-1.666	12.306	-1,4%	11,5%
Остали сектори	122.151	4.819	19.374	4,1%	18,9%
Укупни депозити	2.002.562	-7.082	136.789	-0,4%	7,3%

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 4.2. Структура депозита банкарског сектора Србије
(31. март 2016.)

Извор: Народна банка Србије.

⁹ Рачуни 402 и 502 из Контног оквира, Сектор 6 (домаћа физичка лица и страна физичка лица – резиденти)

4.3. Укупно кредитно задужење банака

Стање укупног кредитног задужења банкарског сектора је на крају првог тромесечја 2016. године износило 286,6 млрд дин., што представља пад у односу на претходно тромесечје за 10,0 млрд дин. (3,4%). Смањење је забележено у делу примљених кредита за 12,7 млрд дин. док су „overnight” кредити повећани за 3,0 млрд дин.

Табела 4.3. Промена нивоа кредитног задужења банака
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
„overnight”	41.859	3.035	-8.488	7,8%	-16,9%
примљени кредити	238.620	-12.676	-33.442	-5,0%	-12,3%
остале финансијске обавезе	6.107	-340	351	-5,3%	6,1%
Укупни узети кредити	286.586	-9.981	-41.579	-3,4%	-12,7%

Извор: Народна банка Србије.

Највећу појединачну ставку у укупним кредитним задужењима представљају примљени кредити (доминантно од матица и међународних финансијских институција) са уделом од 83,3% (на крају претходног тромесечја: 84,7%) и обавезе по „overnight” кредитима са 14,6% (на крају претходног тромесечја: 13,1%), док остале финансијске обавезе чине 2,1% (непромењено учешће у односу на претходно тромесечје).

Посматрано по преосталој рочности, повећано је учешће дугорочних обавеза (преостале рочности од 2 до 5 година и преко 5 година), које је на крају марта 2016. године износило 37,2% и 25,9% респективно (крај претходног тромесечја: 35,4% и 24,4%). У оквиру краткорочних обавеза најзаступљеније су обавезе по „overnight” кредитима (без преостале рочности) са учешћем од 14,6% у укупним кредитним задужењима (крај претходног тромесечја: 13,1%). У делу примљених кредита преполовљено је учешће обавеза са преосталим роком доспећа од 6 до 12 месеци и од 1 до 2 године (са 10% на 5%).

Преовлађујућа валута задужења је евро, која са 237,9 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 248,0 млрд дин.) чини 83,0% укупних кредитних задужења. Обавезе у динарима које износе 29,1 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 24,1 млрд дин.) чине 10,2% укупних кредитних задужења, док банке у швајцарским францима дугују 17,7 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 23,1 млрд дин.), што је 6,2% укупних кредитних задужења.

4.4. Обавезе према иностранству

Тенденција смањења укупног кредитног задужења банкарског сектора у иностранству, присутна од трећег тромесечја 2013. године, настављена је и у

текућем тромесечју. На крају првог тромесечја 2016. године укупан дуг банака према иностранству по кредитним пословима био је на нивоу од 180,7 млрд дин. и смањен је за 15,2 млрд дин. (7,8%) у односу на претходно тромесечје, пре свега услед смањења обавеза по примљеним кредитима. Задржан је висок степен концентрације у овом сегменту, јер се издвајају четири банке по износу кредитног задужења према иностранству, са 61,8% целокупног износа тог задужења.

Табела 4.4. Промена нивоа кредитног задужења банака у иностранству
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
„overnight“	2.656	-2.501	-2.447	-48,5%	-48,0%
примљени кредити	177.010	-12.786	-41.382	-6,7%	-18,9%
остале финансијске обавезе	988	66	-59	7,2%	-5,7%
Укупни узети кредити	180.654	-15.221	-43.888	-7,8%	-19,5%

Извор: Народна банка Србије.

Дугорочни кредити доминирају у рочној структури задужења у иностранству са учешћем од 74,0% (на крају претходног тромесечја: 75,1%).

Валутна структура кредитног задужења у иностранству је, у односу на претходно тромесечје, опет благо померена у корист евра имајући у виду да је 90,2% кредитног задужења у иностранству у еврима, а 9,5% у швајцарским францима (на крају претходног тромесечја: 88,4%, односно 11,5%, респективно).

Присутно је смањење свих категорија активе и пасиве у швајцарским францима, једним делом и због апрецијације динара у односу на швајцарски франак за 0,1% у првом тромесечју 2016. године.

4.5. Субординиране обавезе

Укупне субординиране обавезе банака у Србији су на крају првог тромесечја 2016. године износиле 63,7 млрд дин., што је за 1,2 млрд дин. (1,9%) мање у односу на крај претходног тромесечја. Настављен је тренд смањења субординираних обавеза, присутан током целе 2015. године, када су укупне субординиране обавезе смањене за преко 10%.

Рочна структура субординираних обавеза је неповољнија у односу на крај претходног тромесечја – наиме, и овог тромесечја је смањен удео обавеза са преосталом рочношћу од две до пет година и на крају марта 2016. године оне чине 37,9% (крај претходног тромесечја: 39,6%), при порасту учешћа субординираних обавеза до једне године (са 35,7% на 36,7%).

Обавезе уговорене у еврима су чиниле 91,0% задужења, обавезе у швајцарским францима 8,3%, док је преосталих 0,7% било у динарима.

Присутна је висока концентрација, будући да се од укупно 18 банака које имају ове обавезе, на прве четири банке по висини субординираних обавеза односи 59,6% свих субординираних обавеза банкарског сектора.

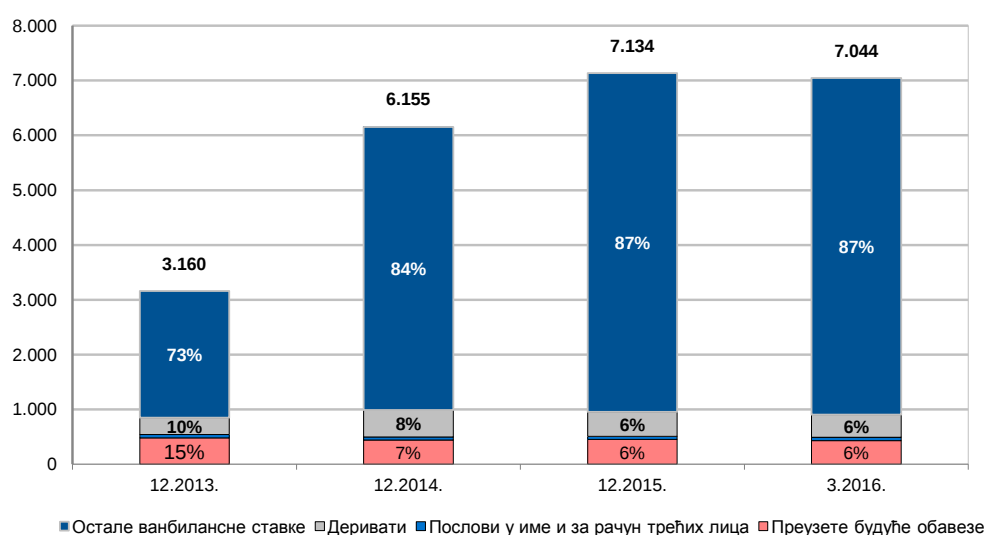
Имајући у виду регулаторна ограничења за укључивање субординираних обавеза у допунски, односно регулаторни капитал, од укупних субординираних обавеза банке су у допунски капитал због наведених ограничења могле да укључе свега 38,1% укупног износа.

5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

На крају првог тромесечја 2016. године укупне ванбилансне ставке на нивоу банкарског сектора износе 7.043,9 млрд дин. и њихов ниво је незнатно смањен у односу на крај претходног тромесечја (за 1,3%), и то првенствено по основу смањења деривата (за 36,2 млрд дин.), као и неризичних ванбилансних ставки, односно Других ванбилансних ставки, за 33,6 млрд дин. Наиме, највећи део свих ванбилансних ставки (90,8%) односи се на неризичне позиције (примљена материјална средства обезбеђења, примљене гаранције и друга јемства за измирење обавеза дужника банке, кастоди послове и осталу ванбилансну активу).

Ванбилансне позиције и даље остају највише концентрисан сегмент пословања банака у Србији, с обзиром да је на крају посматраног периода банка са највећим износом ванбилансних ставки учествовала са 23,2% у укупним ванбилансним ставкама банкарског сектора. Код првих пет банака по овом критеријуму је 58,7% укупних ванбилансних ставки банкарског сектора, као и преко 60% свих осталих преузетих неопозивих обавеза и друге ванбилансне активе, односно преко 55% свих датих гаранција и других јемстава, потраживања по споразумима о рекуповини и свих преузетих неопозивих обавеза за неповучене кредите и пласмане.

Графикон 5.1. **Ванбилансне ставке**
(у млрд РСД, у %)

Извор: Народна банка Србије.

Део ванбилансних ставки који се класификује (односно који се сматра ризичним) на крају првог тромесечја 2016. године је износио 646,8 млрд дин. (смањење за 8,3 млрд дин. односно 1,3%).

На крају првог тромесечја 2016. године преузете будуће обавезе¹⁰ износиле су 433,5 млрд дин. (смањење за 19,3 млрд дин. односно 4,3% у односу на крај претходног тромесечја) и чиниле су 6,2% укупних ванбилансних ставки (крај претходног тромесечја: 6,3%).

Табела 5.1. Промене нивоа ванбилансних позиција банкарског сектора Србије
(у млн РСД, у %)

	износ 31.03.2016	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31.12.2015	31.03.2015	31.12.2015	31.03.2015
Дате гаранције и друга јемства	253.826	-17.181	-15.584	-6,3%	-5,8%
Потраживања по дериватима	410.495	-36.174	-116.755	-8,1%	-22,1%
Преузете и остале неопозиве обавезе	179.631	-2.085	18.027	-1,1%	11,2%
Хартије од вредности примљене у залог	148.938	834	4.973	0,6%	3,5%
Јемства за обавезе	86.032	1.388	-440	1,6%	-0,5%
Друга ванбилансна актива	5.884.339	-33.574	8.253	-0,6%	0,1%
остало	80.691	-3.676	16.165	-4,4%	25,1%
Укупна ванбилансна актива	7.043.953	-90.468	-85.361	-1,3%	-1,2%

Извор: Народна банка Србије.

¹⁰ Дате гаранције и друга јемства, преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане и остале преузете неопозиве обавезе.

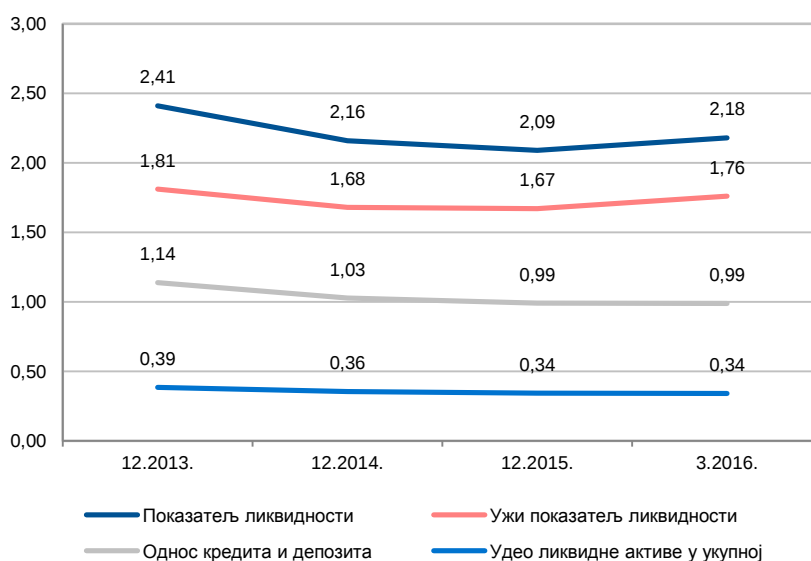
6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА

Банкарски сектор Србије карактеришу изузетно високи нивои ликвидности према свим референтним критеријумима. На крају првог тромесечја 2016. године просечан месечни показатељ ликвидности банака износи 2,18, што представља незнатно повећање у односу на претходно тромесечје када је износио 2,09. Показатељ је знатно изнад прописаног минимума од 1,0. Ужи показатељ ликвидности је такође забележио повећање, са 1,67 на 1,76 (прописани минимум је 0,7).

Удео ликвидне aktive у укупној билансној активи банкарског сектора је последњих година стабилан и креће се у распону између 30% и 40% (на крају првог тромесечја 2016. године износио 34,2%).

На крају првог тромесечја 2016. године стање пласмана банака Народној банци Србије по репо трансакцијама је непромењено: 30,0 млрд дин. И овог тромесечја је увећан портфолио државних хартија од вредности, за 63,1 млрд дин., па крајем првог тромесечја 2016. године износи 599,4 млрд дин. Удео хартија од вредности у еврима је повећан и на крају првом тромесечја износи 37,4% (на крају четвртог тромесечја 2015. године је износио 36,7%).

Графикон 6.1. Показатељи ликвидности банкарског сектора

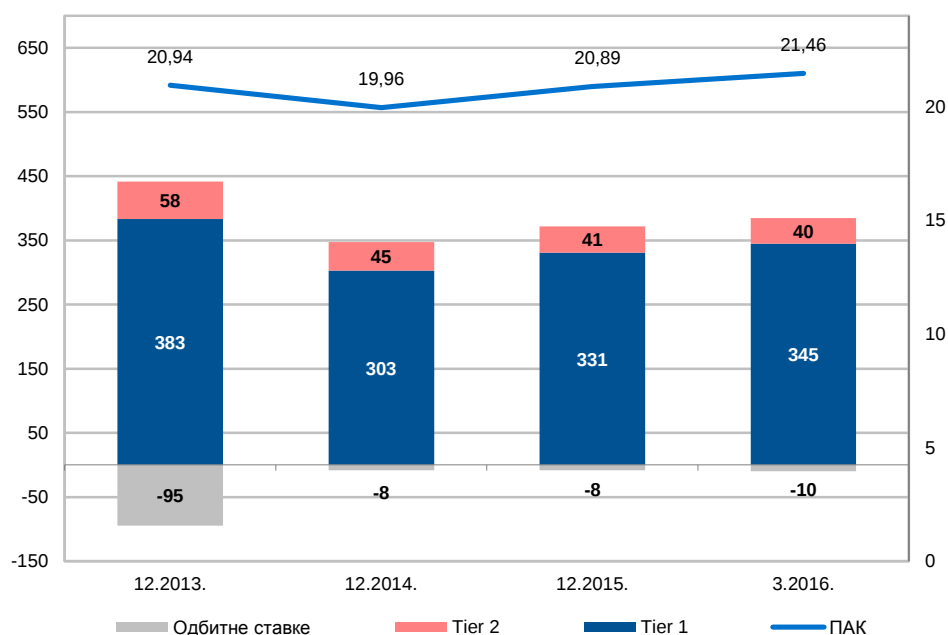

Извор: Народна банка Србије.

7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Банкарски сектор у Србији је адекватно капитализован, како са становишта оствареног нивоа показатеља адекватности капитала, тако и са становништва структуре регулаторног капитала. На крају првог тромесечја 2016. године показатељ адекватности капитала за банкарски сектор Србије износи 21,46%, што је далеко изнад регулаторног минимума (12%), као и минимума по Базелским стандардима (8%).

Графикон 7.1. **Регулаторни капитал и ПАК***
(у млрд РСД, ПАК у %)

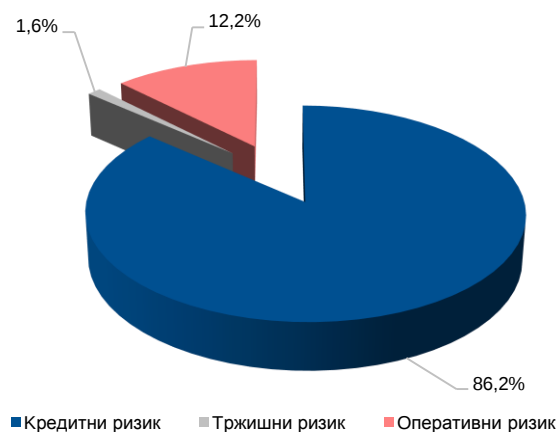

* ПАК = Регулаторни показатељ адекватности капитала

Извор: Народна банка Србије.

Показатељ адекватности капитала на крају првог тромесечја је за 0,57 п.п. повећан у односу на крај претходног тромесечја, и то услед снажнијег раста регулаторног капитала који је повећан за 3,1% у односу на раст укупних капиталних захтева који је износио 0,4%. У оквиру укупних капиталних захтева, капитални захтев за кредитни ризик је најзначајнији (са учешћем од преко 86%) и забележио је раст од 0,6%.

Графикон 7.2. **Капитални захтеви**
(у %)
31. март 2016.

Извор: Народна банка Србије.

У структури капиталних захтева доминира капитални захтев за кредитни ризик чије учешће је већ годинама стабилно и креће се на нивоу од око 86%, следи оперативни ризик са око 12%, док је учешће тржишних ризика занемарљиво.

Регулаторни капитал се највећим делом (90%) састоји од најквалитетнијег, тзв. основног капитала, док је удео допунског капитала 10%. Током целе 2015. године и у првом тромесечју 2016. присутан је тренд благог повећања учешћа основног капитала.

Основни капитал банкарског сектора (пре умањења за припадајући део одбитних ставки од регулаторног капитала) је на крају првог тромесечја 2016. године износио 344,9 млрд дин. и већи је за 14,0 млрд дин. (4,2%) у односу на крај претходног тромесечја.

Највећи позитиван утицај на повећање основног капитала у првом тромесечју је имало ослобађање 9,8 млрд дин. по основу смањења потребне резерве за процењене губитке по основу кредитног ризика.

Након умањења за преостале прописане одбитне ставке од капитала, преостали основни капитал износи 339,8 млрд дин. и већи је за 13,2 млрд дин. (4,0%) у односу на крај претходног тромесечја.

Допунски капитал банкарског сектора (пре умањења за припадајући део одбитних ставки од регулаторног капитала), који се претежно састоји из субординираних обавеза (61%) и ревалоризационих резерви (32%), смањен је у односу на крај претходног тромесечја за 1,2 млрд дин. (2,9%) на ниво од 39,7

млрд дин. Настављен је тренд смањења субординираних обавеза које задовољавају услове за укључивање у допунски капитал (за 0,8 млрд дин.), као и ревалоризационих резерви (за 1,0 млрд дин.). Након умањења за преостале прописане одбитне ставке од капитала, преостали допунски капитал износи 35,1 млрд дин. и мањи је за 2,0 млрд дин. (5,4%) у односу на крај претходног тромесечја.

*Leverage*¹¹ рацио банака је и даље на веома повољном нивоу, и повећан за 0,40 п.п. у односу на крај претходног тромесечја, тако да износи 20,7%. На крају првог тромесечја 2016. године рачуноводствени билансни капитал (од којег 64,0% представља најквалитетнији акцијски капитал) је износио 20,71% билансне суме банака.

¹¹ Показатељ односа рачуноводственог (билансног) капитала и билансне активе банака

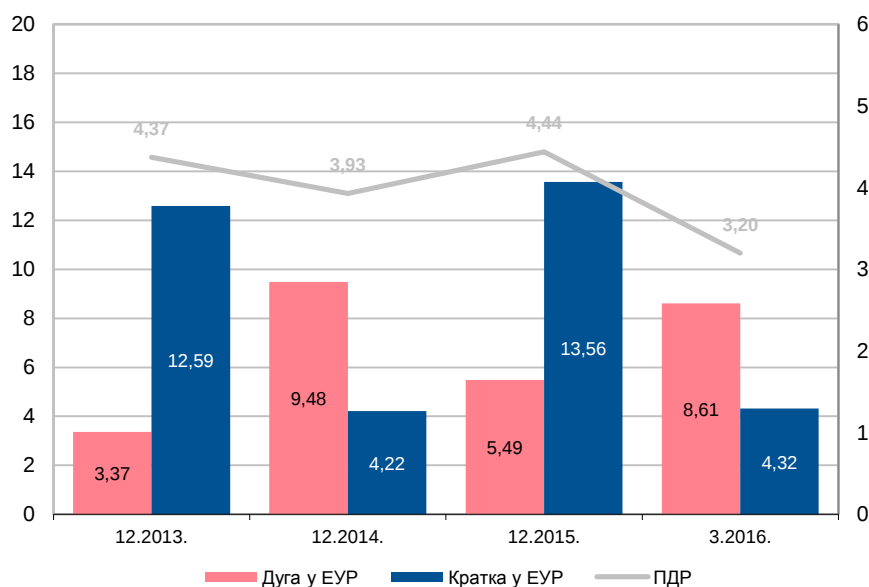
8. ДЕВИЗНИ РИЗИК

На крају првог тромесечја 2016. године банкарски сектор Србије је исказао уобичајену дугу отворену девизну позицију у укупном износу од 11,8 млрд дин. (без позиције у злату). Март 2016. године је 19 банака завршило са нето дугом девизном позицијом.

Банке у Србији су 31.03.2016. године исказале нето дугу позицију у еврима и америчким доларима (8,61 и 2,37 млрд дин. респективно), док у швајцарским францима (1,24 млрд дин.) имају нето кратку позицију.

Показатељ девизног ризика банкарског сектора је на нивоу од 3,20%.

Графикон 8.1. Квартални преглед дуге и кратке девизне позиције за ЕУР и показатељ девизног ризика (у млрд РСД)

Извор: Народна банка Србије.

9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

Полазећи од циљева утврђених Акционим планом Народне банке Србије за спровођење Стратегије за решавање проблематичних кредита (међу којима је и „унапређење примене међународног рачуноводственог стандарда 39“) Народна банка Србије је у фебруару 2016. године објавила Смернице за примену МРС 39. У Смерницама се изражавају очекивања супервизора која се односе на начин утврђивања износа исправке вредности потраживања у билансима банака у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 39 - Финансијски инструменти: признавање и одмеравање, уз навођење супервизорских очекивања у вези са отписом потраживања и признавањем камата за проблематичне кредите.